

skutková podstata přestupku proti bezpečnosti cti ve smyslu §u 491 tr. zák. jak po stránce subjektivní tak i objektivní. Usnesením okresního soudu v Břeclavě ze dne 26. září 1925 bylo pak rozhodnuto, že se obviněnému povoluje podmíněný odklad trestu a zkušební doba se stanoví na dobu 2 let.

Rozsudkem odvolacího soudu byl porušen zákon především tím, že pouze na základě čtených spisů vzal výrok »marš ven, marš za drát« za prokázaný, kdežto okresní soud, poukazuje na vzájemně si odporující výpovědi slyšených svědků výrok ten za prokázaný nevzal. Bez změny v řízení průvodním, které se tu omezilo jedině na čtení spisů o řízení před prvním soudem, nebyl však odvolací soud podle předpisu §u 470 tr. ř. oprávněn uchýliti se od skutkového zjištění prvního soudu a nerosrovnává se tudíž se zákonem, když nicméně dospívá k odchýlnému přesvědčení. Tak uznal již zásadně Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí z 22. června 1925, č. j. Zm I 371/25, sb. n. s. č. 2028. Nehledíc k této formální závadě, rozsudek odvolacího soudu pochybuje i ve věci samé, když v uvedeném výroku shledává za každých okolností vybočení obžalovaného z mezí oprávnění a má skutkovou podstatu §u 491 tr. zák. za splněnu. Není pochybnosti, že onen výrok může býti urážkou na cti, je-li projevem nevážnosti, k níž nebylo příčiny a oprávnění. Odvolací soud neshledává ve výroku »jak nepůjdet, tak vám dám odebrati pušku« nic urážlivého proto, poněvadž obžalovaný jako přísežný lesní orgán měl právo soukromému obžalobci dáti po případě pušku odebrati. Ale i slova »marš ven, marš za drát« nejsou než vyzváním, by se soukromý obžalobce vzdálil z obvodu cizího revíru, drátem ohraničeného, ku kterémužto vyzvání obžalovaný měl stejné právo jako k pohrůžce odebrání pušky. Způsob tohoto vyzvání nebyl zdvořilý, ale za vylíčených okolností vysvětlitelný, když předcházela dokonce již vyhrůžka odebrání pušky. Přiřkládá-li odvolací soud obžalovanému výslovně vlastnost přísežné lesní strážce a dobrou víru v oprávnění jeho zakročování, takže ani ve výtce pytláčení neshledal urážky na cti, nelze ji spatřovati ani ve vyzvání, by domnělý pytlák opustil cizí revír, byť se to i stalo slovy různými a ostrými, pokud jen nevybočily v urážky, jež nemají s výkonem služby souvislosti. Závadné výroky nebylo proto v souzeném případě vůbec posuzovati jednotlivě, nýbrž jen v celku, neboť smyslem svým ten i onen výrok není než obviňováním z pytláctví, nikoliv však sesměšením, které by spadalo pod ustanovení §u 491 tr. zák. Bylo proto k návrhu generální prokuratury ve smyslu §§ú 33, 479 tr. ř. podle §u 292 tr. ř. uznati právem, jak se stalo.

Čís. 2260.

Jde o určitý čin nečestný ve smyslu §u 488 tr. zák., nikoliv o urážku podle §u 491 tr. zák., je-li kdo viněn z činu, jímž má býti dosaženo účinku přičícího se zákonu (na př. mimořádný postup obecního zaměstnance, který byl zvolen do obecního zastupitelstva).

Nejen první, nýbrž i poslední případ §u 491 tr. zák. vyžaduje jednání, jímž je napadený snižován ve vážnosti a úctě; pokud nestačí pouhé ironisování.

Tisková novela (zákon ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n.).

Výrok soudu, že závadným článkem byl podle úmyslu pachatelova hájen veřejný zájem (§ 4 zákona), jest skutkovým zjištěním.

Zrušovací soud nemůže postupovati podle §u 13 zákona, nebylo-li v tom směru výtky ani návrhu.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1926, Zm I 555/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost šesti soukromých obžalobců a Františka Ch-y, člena osobní komise, do rozsudku zemského trestního soudu v Praze ze dne 18. května 1925, jímž byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn ze soukromé obžaloby pro přečin urážky na cti tiskem podle §§ů 488, 491 tr. zák. a §u 1 zák. ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n., jakož i soukromé obžaloby Františka Ch-y vlastním jménem pro přečiny urážky na cti tiskem podle §u 491 tr. zák. a §u 1 citované tiskové novely, pokud napadla rozsudek ve výroku o sprostění obžalovaného z obžaloby podané naň Františkem H-em, Janem S-ou, Františkem N-em, Janem L-ou, Drem Václavem V-em, Vladimírem H-em a Františkem Ch-ou jakožto členem osobní komise pro přečin tiskové urážky podle §§ů 488 a 491 tr. zák. a §u 1 zákona ze dne 30. května 1924, čís. 124 sb. z. a n. Naproti tomu jí vyhověl, pokud napadla rozsudek ve výroku sprostňujícím obžalovaného z obžaloby Františka Ch-y, podané vlastním jménem, pro přečin tiskové urážky na cti podle §u 491 tr. zák. a §u 1 zmíněné tiskové novely zrušil rozsudek v tomto výroku (odst. II. výroku) jako zmatečný a věc vrátil v tomto rozsahu do první stolice k novému projednání a rozhodnutí.

D ů v o d y:

Zmateční stížnost vytýká rozsudku především ohledně výroků týkajících se t. zv. první závadné části právní mylnost s hlediska čís. 9 písm. a) a b) §u 281 tr. ř. Jejím vývodům nelze v některých bodech upříti oprávněnost. Rozsudek přijímá z výkladu článku a z děje, na který se článek v t. zv. první závadné části vztahoval, za zjištěno, že nebyl proveden důkaz, že někdo z příslušníků strany komunistické a zejména ze soukromých obžalobců snažil se prosadit nebo prosadil jmenování Ch-ovo, tím méně, že někdo z nich použil nezákonných nebo nečestných prostředků ku příznivému vyřízení Ch-ovy žádosti; rovněž že nebylo dokázáno, že František Ch-a sám domohl se příznivého vyřízení své žádosti nějakým způsobem nezákonným nebo nečestným. Již v tomto odstavci jakož i pak v dalších vývodech rozsudku vystupují rysy právně omylného posuzování věci nalézacím soudem, jenž na odůvodněnou názor, že soukromí obžalobci nebyli ve zmíněných částech článku viněni z určitého nečestného nebo takového nemravného činu, který by je mohl v obecném mínění uvést v opovržení nebo snížení, — klade zvláštní váhu na otázku, zda byl v oněch místech článku zdůrazňován závadný ráz způsobu provedení přičítaného jim činu. Na této otázce však nesejde. Pro

rozlišení, zda jde o případ spadající pod § 488, či o případ veřejného hanění ve smyslu §u 491 tr. zák., bylo nejprve posouditi, zda byl soukromým obžalobcům přičítán určitý skutek. Že k otázce té dlužno přisvědčiti, je jasno a uznává zřejmě i rozsudek. Pro posuzování případu s hlediska veřejného hanění ve smyslu prvního případu §u 491 tr. zák. není tedy tu již místa. Určitým činem bylo »proražení s návrhem na přeřazení Františka Ch-y ze skupiny zřízenecké do skupiny úřednické.« Dále bylo zkoumati otázku, zda byl čin ten sám nečestným nebo tak nemravným, že by mohl soukromé obžalobce uvést v obecném mínění v opovržení nebo snížit. Rozsudek sám praví, že se v první závadné části poukazuje k tomu, že podle zákona o volbách do obcí nesmí obecní zaměstnanec, který je zvolen do obecního zastupitelstva, po dobu své činnosti mimořádně postoupiti, a že tato překážka komunistům nevalila. Je tedy jasno, že se shora vymezený čin označuje za takový, že jím mělo býti dosaženo účinku přičícího se zákonu, což zajisté stačí ku naplnění pojmu nečestnosti, zejména hledí-li se ku zvláštnímu, slavnostnímu slibem převzatým povinností členů obecního zastupitelstva. Rozsudek, jenž se dotýčnou větou článku obírá ve vývodech, týkajících se posouzení případu podle první věty §u 491 tr. zák., k čemuž vůbec dojiti nemělo, má ovšem za to, že uvedené právě náležitosti tu nebylo proto, že se v článku nevytýká komunistům (na radnici pražské) vědomé a úmyslné jednání proti zákonu. Přehlíží však při tom, že obvinění zní, že »komunistům podařilo se prosaditi návrh...« a že se při poukazu na zákonnou nepřípustnost mimořádného postupu obecního zaměstnance po dobu jeho činnosti v obecním zastupitelstvu výslovně praví: »ale ani tato překážka komunistům nevalila«, čímž zřejmě poukázáno k vědomosti a úmyslnosti rozsudkem postrádané.

Přes vadnost odůvodnění není sprostující výrok v rozsudku v tomto směru právně mylným a zmatečným, neboť rozsudek, byť se svého právního hlediska zbytečně, přece způsobem, jak bude ukázáno, formálně bezvadným zjišťuje jednak, že byl proveden důkaz pravděpodobnosti o tvrzení první závadné části, že v případě Ch-ově šlo o postup mimořádný, jednak, že celým článkem, jehož závadné věty byly předmětem obžaloby, byl hájen zájem veřejný, a posléze zmíněný výrok je též jakožto náhled právní podle důvodů k němu přičiněných správný. Dlužno ještě vytknouti, že kromě onoho poukazu na nezákonnost postupu Ch-ova čin soukromým obžalobcům přičítaný (proražení s návrhem na přeřazení Ch-ovo) není v první závadné části článku nijak kvalifikován způsobem, který by dovoloval závěry na jeho nečestnost nebo nemravnost ve smyslu §u 488 tr. zák. Oním vyvíňovacím důvodem není ovšem vyřízena otázka, zda nespočívá v úvodních slovech t. zv. první závadné části skutková podstata přečinu tiskové urážky na cti ve smyslu poslední věty prvního odstavce §u 491 tr. zák., kteréžto státi zákona se též obžaloba — ovšem pro celý odstavec — dovolává. Jde o slova: »považujeme za svou povinnost uveřejniti úspěch, který stal se nesporně zásluhou komunistů. Úspěch ten spočívá v tom, že se komunistům podařilo prosaditi návrh, by pan Ch. byl přeřazen ze skupiny zřízenecké do skupiny úřednické.« Ve výroku sprostuje rozsudek obžalovaného také z obžaloby, že

soukromé obžalobce t. zv. první závadnou částí článku (celou) vydával u veřejný posměch a tak spáchal přečin urážky na cti tiskem podle §u 491 tr. zák. V důvodech se nalézací soud shora uvedenými slovy v jejich spojitosti a s nadpisem i ostatním obsahem článku sice vůbec nezabývá a neobsahuje v tomto směru výroků zjišťovacích ani právních. Přes to není třeba z toho důvodu rozsudek zrušiti, neboť zmateční stížnost, jež se domáhá v tomto směru odsouzení obžalovaného podle posledního případu §u 491 tr. zák., nemůže dosáti úspěchu. Scházíť tu podstatná náležitost pojmu uvádění u veřejný posměch. Uvedená slova článku přes svůj ironický ráz sama o sobě nejsou jednáním, jímž by soukromí obžalobci byli snižováni ve vážnosti a úctě. Této náležitosti dlužno pro poslední případ §u 491 tr. zák. vyžadovati vzhledem na zákonnou systematiku stejně jako pro pojem veřejného hanobení ve smyslu prvního případu §u 491 tr. zák. Z toho plyne, že pouhé ironisování soukromých obžalobců poukazem na malichernost jejich úspěchů (scilicet na pražské radnici) nepostačuje k naplnění onoho pojmu. Jinak však se v uvedených slovech článku o soukromých obžalobcích vůbec nic nepraví. Ovšem pozastavena byla s hlediska druhého případu §u 491 tr. zák. celá t. zv. první část článku a stížnost je v právu, pokud žádá, by bylo přihlíženo i k souvislosti jednotlivých jejích vět. Než právě z této spojitosti a z obsahu celé t. zv. první závadné části článku je zřejmo, že její těžiško jest v onom jejím obsahu, o němž již shora bylo dovozeno, že může býti posuzován jen s hlediska §u 488 tr. zák., takže ani pro výlučné ani pro souběžné posuzování t. zv. první části závadného článku nebo některé její části podle druhého případu §u 491 tr. zák. nezbyvá místa.

Pokud zmateční stížnost uplatňuje zmatečnost rozsudku z důvodu čís. 9 písm. b) a z části výslovně, z části věcně též z důvodu čís. 4 a 5 §u 281 tr. ř., je bezdůvodna po případě není provedena po zákonu. Zmateční stížnost nemůže vytýkati, že byl prováděn důkaz pravdy po případě pravděpodobnosti, kdyžť si soukromí obžalobci nezjednali svým procesuálním postupem zákonný podklad pro uplatňování důvodu zmatečnosti podle čís. 4 §u 281 tr. ř., pokud tak vůbec mohli učiniti vzhledem k ustanovením §u 10 tisk. novely čís. 124/24. Výroku, jímž nalézací soud uznává za provedený důkaz pravděpodobnosti o tvrzení prvé závadné části, že v případě Ch-ově jedná se o postup mimořádný, vytýká stížnost neúplnost, protože nebylo dbáno toho, že stížnost obžalovaného do přeřadění Františka Ch-y byla podána teprve po podání obžaloby. Stížnost však přehlíží znění článku; v něm se výslovně poukazuje na zákon o volbách do obcí jako na překážku zákonitosti postupu Ch-ova. Zmiňuje-li se rozsudek o rozhodnutí zemského správního výboru, činí to za tím účelem, by vyvodil z rozhodnutí toho, jehož povaha může přece býti jen deklaratorní, důsledek, že obžalovaný subjektivně mohl důvodně postup Ch-ův pokládati za mimořádný. Tomuto závěru nijak nemohlo brániti přihlídnutí k době podání stížnosti. Výrok rozsudku, že článkem byl po úmyslu obžalovaného hájen zájem veřejný, je skutkovým zjištěním, jemuž smí býti odporováno jen pro vady formální. Stížnost takových vad neuplatňuje, nýbrž v podstatě jen proti výroku tomu brojí, vy-

kládajíc si sama po svém smysl a účel článku a zapomínajíc, že zjištění smyslu všelikých projevů je vyhraženo nalézacímu soudu, jenž v tomto případě výslovně mluví o smyslu c e l é h o článku, jehož závadné věty byly předmětem obžaloby. Jest proto zrušovacímu soudu vycházeťi z toho, že se obžalovanému důkaz vyvíňovacího důvodu ve smyslu Šu 4 tisk. novely podařil, s kteréhožto stanoviska není ovšem třeba zabývati se subjektivní stránkou přečinu obžalovanému za vinu kladeného. Pokud posléze stížnost vytýká napadenému rozsudku rozpor vnitřní, správně právní, záležející přý v tom, že napadený rozsudek jednak vychází ze stanoviska, že závadné věty nezakládají urážek a s druhé strany mluví o tom, že důkaz pravděpodobnosti po případě pravdy se podařil, poukazuje se k tomu, že tento domnělý rozpor byl odstraněn hořejšími vývody, takže dotyčná výtka stížnosti se stala bezpředmětnou. Při tom se podotýká, že zrušovací soud neshledal důvodu, by vzhledem ku svému stanovisku, odchylnému od důvodů nalézacího soudu, postupoval podle Šu 13 tisk. novely, ježto ve stížnosti není v tom směru ani výtka ani návrhu, takže zrušovací soud podle Šu 290 tr. ř. ve spojení s Šem 1 čís. 2 novely z 31. prosince 1877, čís. 3 ř. zák. z roku 1878 se nemohl touto otázkou zabývati. Dle řečeného bylo zmateční stížnost zavrhnouti, pokud napadá rozsudek ve výroku o sprostění obžalovaného pro předmět prvního obžalovacího spisu č. j. Tl 995/24, t. j. od obžaloby pro přečin tiskové urážky na cti, uvedený v §§ech 488 a 491 tr. zák., spáchaný t. zv. prvou závadnou částí článku.

Odůvodněna je však zmateční stížnost, pokud napadá rozsudek ve výroku o sprostění obžalovaného pro předmět druhého obžalovacího spisu (Františka Ch-y), t. j. z obžaloby pro přečin tiskové urážky na cti, uvedený v Šu 491 tr. zák., spáchaný t. zv. druhou a třetí závadnou částí článku. Co se týče výkladu smyslu slov »každému nadával a naň šťval« o sobě, pohybuje se stížnost zmateční jen v mezích nepřipustného brojení proti skutkovému zjištění nalézacího soudu, nevytýkajíc mu (alespoň důvodně) žádné z vad formálních. Podobně je tomu, popírá-li stížnost, že se podařil důkaz pravdy, pokud rozsudek dospívá k určitým zjištěním na podkladě výpovědi svědka P-ého, neboť brojí tu pouze nepřipustně proti skutkovému přesvědčení nalézacího soudu, kdyžtě okolnosti v té příčině ve stížnosti uplatňované neuplatňují žádné z vad, na něž je pomýšleno v Šu 281 tr. ř. pod číslem 5. V té příčině nelze stížností dáti za pravdu. Než pokud rozsudek v dalším praví, že v celé druhé závadné části jako celku nevidí vinění Fr. Ch-y z opovržlivých vlastností a opovržlivého smýšlení, právem vytýká zmateční stížnost rozsudku s hlediska čís. 5 Šu 281 tr. ř. nedostatečnost skutkových zjištění a odůvodnění, kdyžtě rozsudek neuvážil, zda není v dotyčné části článku podle její obsahové spojitosti s ostatním článkem viněn soukromý obžalobce z toho, že tvrzený obrat v jeho veřejném vystupování měl svůj původ v dosaženém protizákonném přeradění ze skupiny zřízenecké do skupiny úřednické. Vadě té není odpomoženo výrokem rozsudku, že změna ve způsobu veřejného vystupování není ničím, zač by se bylo komu styděti; výrok ten jest odůvodňován skutkovým předpokladem, že soukromý obžalobce seznaťi způsob hospodářství u obce pražské, nahlédl do něho

a podle toho potom změnil způsob svého vystupování. Než předpoklad ten je předpokladem s o u d u, nabytým ze svědecké výpovědi Václava P-ého, ale rozsudek nezjišťuje, a o to tu jde, že obžalovaný vytýkal soukromému obžalobci t a k t o motivovanou změnu u veřejném vystupování. Poněvadž není tedy zjednán prvou stolicí formálně bezvadný skutkový podklad pro právní přezkoumání správnosti rozsudku v naznačené části, bylo podle §u 288 čís. 1 tr. ř. v tomto rozsahu uznati, jak se stalo.

Čís. 2261.

Souběh zločinu podle §u 132 III. tr. zák. s přestupkem §u 501 tr. zák.

(Rozh. ze dne 21. ledna 1926, Zm I 754/25.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Hradci Králové ze dne 19. září 1925, pokud jím byl obžalovaný podle §u 259 čís. 3 tr. ř. sprostěn z obžaloby pro přestupek proti veřejné mravopoctnosti podle §u 501 tr. zák., zrušil napadený rozsudek, pokud jím byl obžalovaný sprostěn z obžaloby pro přestupek podle §u 501 tr. zák., v tomto osvobozujícím výroku a uznal obžalovaného vinným, že během měsíců června a července 1925 v O. vícekrát provozoval smilstvo s 15letou nevlastní dcerou Růženou S-ou (nemanželskou dcerou jeho manželky Marie Š-ové), čímž se dopustil přestupku proti veřejné mravopoctnosti podle §u 501 tr. zák.

D ů v o d y:

Nalézací soud sprostil obžalovaného, o němž zjišťuje, že dvakrát souložil s nevlastní dcerou (nemanželskou dcerou své manželky), z obžaloby pro přestupek §u 501 tr. zák., na nějž byla obžaloba podle §u 267 tr. ř. rozšířena a odsoudil ho pouze pro zločin podle §u 132 III. tr. zák., na kterýž bylo od počátku žalováno, s odůvodněním, že jednání obžalovaného právě tím, že páchal smilstvo s nemanželskou dcerou své manželky, jeho dohledu svěřenou, se kvalifikuje jako zločin podle §u 132 III. tr. zák. a odsouzením pro tento zločin jest trestně skonsu-mováno, takže prý nelze mluvit vedle zločinu ještě o souběžném s ním přestupku podle §u 501 tr. zák. Proti sprostňujícímu výroku uplatňuje státní zastupitelství právem důvod zmatečnosti čís. 9 a) §u 281 tr. ř., dovozujíc, že náhled prvního soudu jest právně mylný. Okolnost, že jednání obžalovaného naplňuje zákonné známky zločinu podle §u 132 III. tr. zák. nevyklučuje podle zákona, by pachatel nebyl vedle zločinu potrestán pro sbíhající se s ním přestupek podle §u 501 tr. zák., jakmile jest zjištěno, že svým jednáním porušil mravnost, chráněnou zákonem také v tom směru, že jeho jednání naplňuje zároveň skutkovou podstatu tohoto přestupku. Obžalovaný byl uznán vinným zločinem podle §u 132 III. tr. zák. proto, že — jak soud zjišťuje — svedl osobu jeho